

STATSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN

SIDA - KORRUPTIONSBEKÄMPNING OCH NORM TRANSMISSION

En diskursanalys

Markus Adolfsson

Examensarbete:	15 hp
Kurs:	SK1523
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Ht/2016
Handledare:	Anna Persson

Abstract:

Corruption is a problem that has existed throughout the history of mankind and in the field of political science supposed to be one of the biggest hindrances in developing countries. This has made corruption into a great concern for the international community and one may wonder if it is even possible to eradicate what some researcher label as a form of cancer, namely corruption.

This study have aimed to analyse the international aid community and its anticorruption work, using the Swedish International Development Cooperation Agency, Sida, as a representative. In theory foreign aid could be the outside international principal enabling change of the national norm towards corruption, and could also be a boosting mechanism of the same phenomenon. Everything depends on how they act and work on the field and if they do understand the complexity of the context.

Through a discourse analysis, modified with influence from the Swedish researcher Mörkenstam, the study identify what the organisation are labelling as corruption and what they see as cause and solution to the problem. Furthermore, Sida are strongly influenced by research and the field of academics in regards of what they do label as corruption, but they tend not to see the possibilities for norm transmission and throughout the analysis material Sida tend to see foreign aid as both the cause and solution upon corruption. All in all the discoveries are both interesting, especially in the post-truth era, considering the fact that Sida actually do take inputs from research and downward sad considering the fact that the organization tend to be way to idealistic and do not want to see the world through clear eyes.

Keywords: corruption, discourse analysis, foreign aid, Mörkenstam, norm transmission, Sida

Innehållsförteckning

1	Inledning	4
2	Syfte	5
3	Teoretiska utgångspunkter och tidigare forskning	6
3.1	Korruption som begrepp	6
3.1.1	Korruption som handling	8
3.1.2	Korruption på olika nivåer	9
3.2	Att definiera normer	12
3.3	Biståndets roll i förändring	13
3.3.1	Etablera förändring genom påtryckningar	14
3.3.2	Etablera förändring genom kunskapsspridning	15
3.3.3	Etablera förändring genom socialisering	16
4	Diskursteori som metod och analytiskt verktyg	17
4.1	Val av metod	17
4.1.1	Diskursteori	18
4.1.2	Problem, orsak och lösning som analysverktyg	20
4.2	Val av fall	22
4.3	Val av analysmaterial	23
4.4	Studiens validitet	24
5	Specificerade frågeställningar	25
6	Analys	25
6.1	Vad ser Sida som problem	26
6.2	Vad ser Sida som orsak	29
6.3	Vad ser Sida som lösning	32
7	Sammanfattning av resultat	35
8	Avslutande diskussion	37
9	Referenser:	39

1 Inledning

Korruption är ett uråldrigt fenomen, i det statsvetenskapliga verket Arthashastra skrivet 400 år f.Kr. (Bardhan, 1997) finner vi historier om hur tjänstemän i Indien använder statsinkomster för eget bruk. Att vi över två tusen år senare skall ha bekämpat korruptionen kan tyckas rimligt, men faktum är att det i dagens värld, enligt Världsbanken (2016), årligen beräknas försvinna cirka en miljard dollar i form av mutor, samtidigt som de totala ekonomiska förlusterna i kölvattnet av korruption bedöms vara mångfalt högre. Kostnader som beräknas tillintetgöra mycket av de effekter världens bistånd ämnar åstadkomma.

Till följd av denna verklighet har arbetet med att stävja och kontrollera korruption världen över vuxit tillsynes exceptionellt, anti-korruptionsarbetet har stöd och främjas av stora biståndsorgan och har inspirerat hundratals reformprojekt, handlingsplaner och även en växande grupp av efterfrågade experter (Marquette & Peiffer, 2015). Trots alla investeringar verkar det finnas få framgångsrika fall av länder där korruptionen har minskat och kort sagt kan vi istället konstatera att de flesta länder som ansågs korrupta innan satsningarna, idag anses vara lika korrupta eller i vissa fall än mer korrupta (Persson, Rothstein & Teorell, 2013).

Dagens anti-korruptionsarbete bygger i mångt och mycket på teorin om att det föreligger ett principal-agent problem i kontexten, teorin gör gällande att korruption uppstår när offentliga tjänstemän, som har bestämmanderätt över tillhandahållandet av offentliga tjänster, inte utsätts för tillfredsställande kontroller (Miller, 2005). Kritiska forskare hävdar istället att anti-korruptionsarbetet misslyckats till följd av att systematisk korruption är ett collective-action problem. En teori som stipulerar att alla aktörer i samhället agerar för att maximera det som kan anses vara av godo för egenintresset. Individens rationalitet anses vara kopplad och starkt beroende av delade förväntningar om hur andra individer kommer att agera (Marquette & Peiffer, 2015; Persson, Rothstein & Teorell, 2013). Aktörerna antas inte vara beredda att agera icke-korrupt om de inte uppfattar att merparten av samhällets individer kommer agera likasinnat.

Gemensamt för korruptionsforskningen är att anti-korruptionsarbetet misslyckats och att de nationella krafterna som krävs för en minskad korrupt tillvaro inom de korruptionsdrabbade länderna lyser med sin frånvaro. Det kan hävdas att länder är i behov av hjälp, en kraft som startar en förändring och denna förändringskraft kan enligt teorin om norm transmission komma utanför

problemets kärna, att förändras via kontakter med omvärlden är något Pevehouse (2002) visar i sin forskning kring demokratiseringsprocessen, där internationella organisationer genom påtryckningar, utbildningsinsatser och socialisering kan bidra med att förändra andra medlemsländer.

Susan Rose-Ackerman (1999: 184) menar att aktörer utanför den korrupta kontexten har en betydande roll att spela för att lyckas med antikorrupsionsarbetet, de kan agera den principal som den nationella kontexten saknar, det krävs då att parterna ser verkligheten som den de facto ser ut och inte gömmer sig bakom universellt skapade lösningar. Korruption är ett ytterst komplext fenomen, men att faktiskt erkänna och definiera problemet i det speciella fallet genom kontextanalyser för att differentiera insatserna från fall till fall är en ypperlig startposition för att faktiskt lyckas med antikorrupsionsarbetet.

Avslutningsvis anses biståndet vid felaktigt utformande utgöra en katalysator för korruption och orsaka problem inom områden de egentligen vill åstadkomma lösning (Collier, 2006). Sammantaget skapas det inom forskningen en bild av misslyckat antikorrupsionsarbete och då kostnaderna för korruption är enorma, samtidigt som korruptionen drabbar den marginaliserade populationen på jorden hårdast är det av intresse att undersöka biståndets roll i korruptionen och antikorrupsionsarbetet. Hur definierar man korruption inom det svenska biståndet och hur ser man på sin egen roll i förhållande till lösningen på problematiken

2 Syfte

Den omfattande litteraturen (Amundsen, 1999; Marquette & Peiffer, 2015; Persson, Rothstein & Teorell, 2013) visar på att antikorrupsionsarbetets misslyckande till viss del påverkats av avsaknad av stabila nationella aktörer med kapacitet att tackla problemet. På det teoretiska planet bör internationella aktörer likt Sida kunna agera den principal som saknas i den nationella kontexten. Studien ämnar undersöka det svenska biståndets definition av korruptionsbegreppet och dess roll i antikorrupsionsarbetet.

Sverige och Sida utgör studiens kritiska fall, detta till följd av att Sverige bland annat är en av världens största biståndsgivare, är ett till synes icke-korrupt land och anses tillhöra vad forskningen kallar en ”middle power”. Mer kring valet av Sverige som kritiskt fall följer i

metodavsnittet. Studien ämnar vidare att genom det diskursanalytiska verktyget *problem – orsak – lösning* undersöka hur det svenska biståndet definierar korruption och hur organisationen ser på sin egen och biståndets roll i antikorrupsionsarbetet. Vad ser Sida som problem, orsaker till problem och lösningar till problemet.

För att uppfylla studiens syfte ställs följande övergripande forskningsfrågor:

- Hur definierar man korruption inom svenskt bistånd?
- Hur ser man på sin egen roll i antikorrupsionsarbetet?

Ovanstående frågor kommer efter teori- och metodgenomgång brytas ner i specifika frågeställningar i linje med studiens analytiska verktyg *problem – orsak – lösning*.

3 Teoretiska utgångspunkter och tidigare forskning

I detta avsnitt följer en genomgång av de teorier som kommer ligga till grund för aktuell studie. Först följer en genomgång av det mångfacetterade begreppet korruption, begreppets komplexitet medför ett intresse kring att studera hur det svenska biståndet ser på korruption. Vidare följer genomgång av en teori som behandlar normers betydelse och hur dessa kan etableras genom överföring från en aktör till en annan, normtransmission.

3.1 Korruption som begrepp

Då studien ämnar analysera hur SIDA definierar och conceptualiserar begreppet korruption är det av intresse att med avstamp ur forskningen diskutera just begreppet korruption och vad det innebär. Inom det internationella biståndet är det av övergripande intresse att analysera korruptionens rötter och dess verkningar, detta då forskningen pekar på att korruptionen inte bara kostar biståndsarbetet åtskilliga miljoner dollar, utan biståndsarbetet tenderar att misslyckas i länder med hög nivå av korruption (Johnston, 2005: 27). Det är inte ovanligt att korruption likställs med en form av cancer, en form av cancer som drabbar samhället till den grad att den ekonomiska utvecklingen fördröjs (Wei, 1999)

Precis som nämnt i inledningen är arbetet med att stävja denna cancer, korrupsionsbekämpningen i överväldigande grad utvecklad och influerad av principal-agent teorin som gör gällande att

korruption uppstår när offentliga tjänstemän, med bestämmanderätt över tillhandahållandet av offentliga tjänster, inte utsätts för tillfredsställande kontroller. Följaktligen, korruptionsbekämpning guidad av principal-agent modellen har fokuserat på ökade övervakningsmekanismer, främjande av öppenhet i regeringen, stödandet av antikorrupsionsgrupper i det civila samhället med mål att tjäna som vakthundar och stärkta sanktioner mot dem som sysslar med korruption. Sammantaget, för att bättre kunna anpassa incitamenten för ett hållbart agerande hos potentiella agenter (tjänstemän) och större möjligheter av kontroll för respektive huvudmän (väljare, civil samhälle) (Marquette & Peiffer, 2015).

På senare tid har dock collective-action teorin ifrågasatt denna teori och det underliggande antagandet att alla samhället innehar en grupp av aktörer villiga att agera huvudmän för genomdrivandet av nödvändiga reformer för etablerandet av dessa. Collective-action teorin ifrågasätter inte nödvändigheten och betydelsen hos etablerandet av effektiva instanser för övervakning och straff som föreslås hos principal-agent teorin. Dock, i motsats till principal-agent teorin, stipulerar collective-action teorin att alla aktörer i samhället agerar för att maximera det som, på kort sikt, anses vara av godo för egenintresset. Individens rationalitet anses vara kopplad och starkt beroende av delade förväntningar om hur andra individer kommer att agera (Persson, Rothstein & Teorell, 2013).

Vidare är begreppet korruption ytterst mångfacetterat, vilket medför att ingen definition av korruption är helt entydig och det finns ej håller någon enskild definition som världssamfundet enats om. Gemensamt för organisationer och forskare världen över kan sägas vara målet, även om angreppssättet är diversifierat strävar internationella organisationer att bekämpa det som till exempel Transparency International (2016) definierar som: *"korruption är att utnyttja sin ställning för att uppnå otillbörlig fördel för egens eller annans vinning"* eller Världsbanken (2016): *"a corrupt practice is the offering, giving, receiving or soliciting, directly or indirectly, anything of value to influence improperly the actions of another party"*. Att omöjliggöra och bekämpa handlande som kan inkorporeras i dessa definitioner kan sägas vara målet.

3.1.1 Korruption som handling

Beroende på vad som läggs i, till exempel, definitionerna inhämtade från Transparency International och Världsbanken ovan erhåller vi en förståelse kring vad det är för slags fenomen som skall bekämpas och således kanske en nyckel till att närmare förstå vad som fungerar mindre bra framträder. Då ingen genomgång kan anses vara av fullödande natur följer här en genomgång av de mest förekommande inom forskningen. Den första typen av korruption som här lyfts fram är mutor, en handling som till synes är den vanligast knuten till korruption, vilken innebär att utbetalning av ett fast belopp äger rum, ett fast belopp som utgör en viss procent av ett avtal eller någon annan utbetalning till gagn för den statliga tjänstemannen med ansvar att stifta avtal eller på annat sätt distribuera fördelar för företag eller privatpersoner. Fortsättningsvis nämns förskingring ofta som korruption, vilken ur strikt juridisk synvinkel ofta inte betraktas som korruption då korruption inom den juridiska sfären är en transaktion mellan två individer, där den ena parten är statlig ”agent” och den andra utgör en civil ”agent” (Amundsen, 1999).

En bredare term vilken täcker både mutor och förskingring är bedrägeri, ett brott som innebär någon form av svindel. Att nämna är även begreppet utpressning, en handling där pengar, eller andra typer av tjänster extraheras med hjälp av tvång, våld eller hot (Amundsen, 1999).

Korrupt handling som utförs av individ med offentlig ställning är nepotism, favorisering och klientelism. Former av stöld och bedrägeri som inte passar in i den klassiska modellen av mutor. Klientelism är starkt kopplat till den politiska sfären och är utbyte av tjänster eller gåvor med mål att köpa röster eller annan form av förtroendekapital för att säkra sin position (Rose-Ackerman, 2007). Vidare är tillfällen av nepotism eller favorisering ofta beskaffade med tidsdifferenser mellan mottagande och återgäldande av tjänst vilket medför svårigheter vid försök att spåra korruptionen, inte enbart till följd av tidsdifferensen utan vid nepotism och favoriseringssageranden är den återgäldande handlingen ofta spårbar till annan person är den som utförde den första tjänsten. (Amundsen, 1999; Johnston, 2005: 20).

Vidare tillges korrupta aktiviteter alltför ofta epitiet som lagligt eller olagligt, där korruption åberopas olagligt. Det ska dock poängteras att illegala transaktioner inte är korrupta per se, ej heller är lagliga transaktioner icke-korrupta. Exempel att nämna som i samhället svävar inom

denna rättsliga gråzon är till exempel: aktiviteter som involverar lobbying, bidrag eller gåvor till politiska kampanjer, vilka alla kan placeras nära de olagliga betalningar som vanligt utgör mutor (Svensson, 2005; Bardhan, 1997). Annat framstående exempel inom den rättsliga gråzonen är då politiker vid tjänst inom det offentliga tilldelats uppgift att reglera en sektor efter avslutat tjänst övergår till tjänst inom samma sektor de tidigare reglerat (Kaufmann & C. Vicente, 2011).

En aktivitets laglighet definieras och beslutas på politisk nivå. Det antas att eliten kan bygga en rättslig ram för eliten fördelaktig, vid brist av fungerande kontrollenheter på den yttersta nivån kan eliten bygga en rättslig ram för att skydda sitt eget korrupta uppförande (Kaufmann & C. Vicente, 2011). Korruption kan med bakgrund av detta sägas vara ett resultat, en återspeglning av ett lands juridiska, ekonomiska, kulturella och politiska institutioner. Korrupta aktiviteter kan vara ett svar på antingen positiva eller negativa regler. Korruption i respons till välvilliga regler kan till exempel utgöras av transaktioner där individer betalar mutor för att undvika straff, en korrupt handling kan också uppstå vid tillfällen då övervakningen av aktuellt regelverk är ofullständiga – som i händelse av stöld (Svensson, 2005).

3.1.2 Korruption på olika nivåer

Vanligen kan det sägas att den korrupta handlingen klassificeras utefter mängden pengar, men handlingen är ingalunda alltid kopplad till pengar, som går förlorade och inom vilken sektor handling sker och inom forskningen klargörs ofta två typer av klassificeringar ”political corruption” och ”petty corruption”, dessa klassificeringar anses viktiga ur både ett analytiskt och praktiskt hänseende (Amundsen, 1999).

Petty corruption avser i sin tur vardagligt missbruk av anförtrodd makt av tjänstemän på låg och mellannivå inom sektorer som bland annat sjukhus, skolor och äger rum vid interaktioner med vanliga medborgare. Denna typ av korruption är den i samhället synligast, det är en typ av korruption som skapar en informell sektor av aktiviteter, mutor för att få gå i skolan till exempel, vilket i stor utsträckning drabbar marginaliserade grupper i samhället och resulterar ofta i en allmän känsla av laglöshet. Dock, även om det i drabbar en stor del av befolkningen är petty corruption inte att se som den för samhällets utveckling mest skadliga (Rose-Ackerman, 2007: 220-221; Johnston, 2005: 28). Istället pekar forskning på att Political

corruption är farligast för lyckad samhällsutveckling. Political corruption avser manipulation av politik, institutioner och arbetsordning, politiska beslutsfattare som missbrukar sin ställning för att upprätthålla sin makt, status och rikedom. Effekterna av denna form av korruption beror för visso på kontexten, den kan nämligen samexistera med ekonomisk utveckling och stabilitet. Något Indien under 1980- och 1990 talet är exempel på, där den politiska korruptionen istället föranledde tillräcklig politisk stabilitet för att den kapitalistiska sektorn skulle gro. Att konstatera är dock att merparten av utvecklingsländerna lider av låg ekonomisk tillväxt till följd av political corruption. Korruption där offentligt anställda likt rovdjur tillskansar sig offentliga medel, land eller mineraler räknas som den skadligaste formen av korruption (Rose-Ackerman, 2007: 227-231).

Inom den samlade bilden hos forskningen kan korruption mer konkret sägas vara en återspeglning av relationen mellan staten och det samhälle den agerar. Vi har å ena sidan staten, det vill säga tjänstemän, byråkrater och politiker, individer med en maktposition med rätt att fördela rättigheter över offentliga resurser i namn av stat eller regering. När dessa individer felaktigt använder sig av den offentliga makten de tilldelats för privata ändamål uppstår korruption. Korrupta handlingar är när denna ansvarige person tar emot pengar eller någon annan form av belöning, och sedan fortsätter att missbruka dessa officiella befogenheter genom att tillskansa sig ytterligare otillbörliga förmåner (Amundsen, 1999; Svensson, 2005).

Michael Johnston (2005: 12-14) analyserar korruption och menar att det finns ett tydligt samband med rikedom och makt och att det, till det sämre, påverkar staters öppenhet, möjligheten till konkurrenskraftigt politiskt deltagande och försämrade ekonomiska och/eller politiska institutioner. Johnston menar även att korruption påverkar möjligheterna till förbättringar inom dessa områdens utveckling. Korruption utgör således en bromskloss i systemet. Det finns tecken på att även där offentliga institutioner är starka kan korruptionen florerar till följd av att dagens samhälle är mer och mer marknadsanpassat, nyckelbeslut i samhället fattas numer i privata sektorer eller i marknadslika situationer vilka saknar den offentliga sfärens restriktiva regler och/eller ansvarsutkrävande instanser.

En återkommande och välkänd analys av när korruption uppstår och tillåts florerar finner vi hos statsvetaren Robert Klitgaard som menar att korruption är lika med monopol, plus

diskretion, minus ansvarsutkrävande. Han menar att monopol per se innebär att man stör eller i viss utsträckning omöjliggör konkurrens, vilket i kombination med diskretion uppmuntrar riggade processer snarare än ett öppet och ärligt beslutsfattande. Detta i samband med att ansvarsutkrävande saknas skapar ett samhällsklimat som i det närmast kan betecknas som själva antitesen till starka och effektiva politiska och diverse marknadsinstitutioner, avgränsningar mellan politik och ekonomi, eller mellan offentligt och privat suddas därmed ut (Johnston, 2005: 25-26).

Även om starka institutioner och en balanserad fördelning av makt inte utgör ett fullständigt hinder för korruption kan dessa beståndsdelar möjliggöra att samhällen mer effektivt svarar upp på korrumperade aktiviteter. Finns starka institutioner och en balanserad fördelning av makt på plats ges icke-korrupta ekonomiska-och politiska alternativ utrymme att försvara sina intressen. Korruption skulle knappast försvinna i ett system med dessa beståndsdelar på plats, men förekomma i mindre störande form (Johnston, 2007: 199).

Vikten av att arbeta med förändringar inom den yttersta eliten i ett samhälle för att bekämpa korruption har i viss utsträckning redan klarlagts genom ovan genomgång av korruption som begrepp och kringliggande forskning, men avslutningsvis finner vi stöd för denna linje hos Bo Rothsteins forskning (2013), vilken menar att förutsättningen för att grupper eller samhällen ska lyckas etablera effektiva formella institutioner inom rättssäkerhet, diverse förvaltningar och oskadad offentlig administration ligger i uppbyggnaden av den informella institutionen, social tillit.

Detta är av yttersta vikt då individer inte kan förväntas basera sina beslut kring agerande i sociala dilemman via inhämtandet av perfekt information om individer i sin omgivning. Sådan information är i det närmast omöjlig att erhålla och eftersom det är omöjligt att veta huruvida gemene man är att lita på grundas individers uppfattningar kring den sociala tilliten ur ”ofullständig information”. Den ofullständiga informationen inhämtas, enligt teorin, i det första steget hos de offentliga tjänstemännens beteende. Anser individer att de offentliga tjänstemännen är att lita på spiller detta över i slutsatsen om att gemene man är att lita på.

Hur Sida definierar korruption och hur de ser på sin egen roll i antikorrupsionsarbetet med bakgrund av denna genomgång blir av intresse, vilka normer identifierar organisationen som korruption och hur tacklar de eller bidrar de till en förändring. Viktigt att ha i åtanke inför analysen är att definition baserad på klassificering utefter enskild åtgärd ignorerar de djupgående frågorna om moral och rättvisa, och försummar viktiga politiska värden som ledarskap, medborgarskap, representation, överläggning och ansvarsskyldighet (Johnston, 2005: 11). Genom att analysera hur biståndsorganisationer ser på korruption, korruptionsbekämpning och huruvida dessa organisationer ser möjligheter till att bidra till förändring. Sammantaget kanske vi genom analys får en nyckel till att förstå varför korruptionen fortfarande består och således kan finna steg för utvecklingspotential.

3.2 Att definiera normer

Innan vi går in på teorin om normtransmission är det på sin plats att reda ut och förklara begreppet norm. Ett begrepp som kan förstås ur både ett normativt perspektiv, där en norm förmedlar en aktör huruvida den bör agera, och ur ett beskrivande perspektiv, där normen helt enkelt beskriver uppmärksammade beteendemönster bland aktörer i samhället (Greenhill, 2010). Normer är ett vidare ett fundamentalt element i den sociala strukturen och normer utgör riktlinjer för gruppen och inte enbart för individen, vilket bidrar med att bringa klarhet och förståelse för hur det sociala samspelet organiseras och hur ett avvikande beteende mottages. Med hjälp av detta fundamentala element ges vi en förståelse för till exempel att vi bör använda skor i det offentliga, inte avbryta någon som talar och hur vi tilltalar någon (Forsyth, 2010: 167)

Filosofen Habermas definierade normer likt något som reglerar handlingar i det mänskliga beteendet, normer är helt enkelt uppfyllandet av den allmänna förväntan kring en individs beteende. Definitionen utgör en vida accepterad definition av sociala normer och beteendemönster (Axelrod 1986; Savarimuthu & Cranefield, 2011; Grigorescu, 2002).

Vilket beteende som är lämpligt eller olämpligt kan enbart stipuleras utefter det mottagande i samhället det genererar. Ett normbrytande beteende genererar ogillande eller stigmatisering av individen, och ett beteende som överensstämmer med normen kan generera antingen

beröm eller i fallet då normen är väletablerad, ingen reaktion alls (Finnemore & Sikkink, 1998). Ett förväntat beteende, en norm, är väletablerad när varje medlem inom en social grupp förväntar sig alla andra att bete sig på ett visst sätt i en viss situation. När samhället är beskäffat med dessa väletablerade normer bidrar detta till att minska mängden beräkningar som krävs av samhället och samhällets medel, resurser, kan användas mer effektivt för att åstadkomma de effekter staten eftersträvar. (Savarimuthu & Cranefield, 2011).

Att använda sig utav normer som ett politiskt instrument kan konstateras spelat en viktig roll, och spelar fortsatt en viktig roll i samhällen och styr i mångt och mycket beteendet hos individerna inom samhället (Savarimuthu & Purvis, 2007).

3.3 Biståndets roll i förändring

En definition av normtransmission kan betecknas som när en ”norm kommuniceras genom vissa kanaler över tid bland medlemmar i ett socialt system”. Forskningen kring norm transmission frågar sig hur globala normer påverkar och formerar inhemska agenter, individer och grupper (som bland annat NGOs). Forskningen ställer sig frågan hur normer ute i det internationella systemet får fäste på den nationella nivån där nere, hur denna transmission får effekt på det nationella konstitutiva utövandet. En norm anses vara överförd när en norms innebörd upptas och blir en del av den nationella politiska diskursen. Mer konkret anses en lyckad normtransmission ha ägt rum när aktuell norm fått effekt på den mottagande statens konstitutionella agerande (Checkel, 1999).

Utvecklandet av normer och normtransmission äger rum på alla samhällets olika nivåer. En grupp människor i ett samhälle utsätts och utför normtransmission processer vid bland annat diskussioner och formerandet av gruppnormer, detta då medlemmar i gruppen steg för steg rubbar sin grundinställning för att slutligen uppnå det för gruppen matchande förståelse för hur saker och ting bör utföras. Denna process sker ofta undermedvetet och medlemmar i en grupp är allt som oftast inte medvetna om att normen dikterar gruppens beteende (Forsyth, 2010: 169).

Forskning har studerat hur normer utvecklas och anammas inom ett samhälle och via experiment påvisat att individer över tid anpassar sig till gruppen. Ett tydligt exempel på hur normer förändras och anammas finner vi hos de överlevande medlemmarna vid flygkraschen i Aterna, 1972. Alla överlevande kan sägas härstamma från en kultur där kannibalism fördömdes, om ej uttryckligen, var normen kring kannibalism fördömande. När medlemmarna i gruppen drabbades av svält till följd av deras situation i berget yttrade en gruppmedlem att den enda källan till föda var från de döda, frusna kropparna, och diskussionen var i full färd vilket utmynnades i att gruppen bestod i två läger i förhållande till kannibalism. Steg för steg förändrades normen och slutligen, till följd av information via radio om att sökandet efter deras plan var avslutat, tippade bågaren över och gruppen var nu överens, kannibalism blev den rådande normen (Forsyth, 2010: 169).

Att normer utvecklas och anammas inom ett samhälle eller en mindre grupp är inte av huvudfokus för aktuell studie. Då studien ämnar undersöka svenskt bistånds definition av korruption och hur detta i slutändan kan bidra till norm transmission på det internationella planet, mellan Sverige och dess samarbetspartners (mottagarländer), skiftar vi nu fokus. Frågor som, under vilka omständigheter är det sannolikt att en norm som skall överföras och när äger norm transmission rum? Faktorer som bör beaktas när svar på denna fråga eftersöks är: vilken typ av norm, egenskaper hos aktörer som är inblandade i överföringen av normen (t.ex. statsmakten att främja det), och egenskaper hos slutmålet (det land eller grupp av länder normen är tänkt att främjas i). Med andra ord, beroende på norm, aktör som förespråkar aktuell norm och var normen förespråkas, är premisser att ta i beaktning för att avgöra huruvida en norm transmission lyckas eller ej (Grigorescu, 2002).

Mekanismer för normtransmission, normöverföring kan kategoriseras utefter tre processer, påtryckningar, utbildning och socialiseringsprocesser. Nedan följer en genomgång av de tre olika mekanismerna.

3.3.1 Etablera förändring genom påtryckningar

Grundläggande för att norm transmission från ett land till ett annat eller via en organisation till en av dess medlemmar ställer krav om att följande villkor bör vara uppfyllda: för det första krävs det att sändarparten, kämpandes med att förändra normer, måste kunna, hos

mottagarparten, presentera ett trovärdigt hot om avstängning eller avvisning från för motparten viktig internationell organisation. Det andra villkoret för lyckad process är vidare att sändarparten måste vara beredda att de facto använda sig utav dessa påtryckningsmedel. Avslutningsvis måste de vinster som genereras hos mottagarparten vid fortsatt medlemskap eller samarbete uppväga de eventuella kostnader som kan uppstå vid implementerandet, genomförandet, av de beteendeförändringar som krävs av den (Greenhill, 2010).

Överfört i fallet SIDA utgör indraget bistånd en form av påtryckningsmedel som uppfyller alla tre villkoren. Sverige utgör en sådan stor del av det internationella biståndet att det inte kan anses orimligt att mottagarparten hade varit beredd att påbörja förändringsarbete för att behålla biståndet och SIDA som samarbetspart.

I inledningen nämndes demokratiseringsprocessen, för att förtydliga pekar forskningen på vikten hos påtryckningsmedel från internationella organisationer i form av handelssanktioner till följd av regimen:s icke-demokratiska status medfört ekonomiska svårigheter inom regimen vilket undergrävt regimen:s ställning hos befolkningen (Pevehouse, 2002). Ett annat exempel att nämna är bland annat Zimbabwes avstängning från den mellanstatliga organisationen Samväldet (Commonwealth of Nations) 2002 med anledning av sitt avvikande beteende i förhållande till mänskliga rättigheter (Greenhill, 2010). Norm transmission genom påtryckningar är till följd av SIDA:s storlek förmodligen ytterst viktig och intressant att analysera i förhållande till dess policyer, uppställer organisationen riktlinjer kring ageranden vid oegentligheter.

3.3.2 Etablera förändring genom kunskapsspridning

Norm transmission i form av utbildning tar sig formen av att stater efterapar och kan anta normer de påträffar hos sina kolleger inom mellanstatliga organisationer eller normer som påträffas hos diverse samarbetspartners, såsom biståndsorganisationer. Att en stat inte efterlever internationella normer eller att stater bryter mot internationella avtal kan enligt Chayes & Chayes (1993) ofta förklaras med staten i fråga saknar möjligheter att efterleva eller anta den aktuella normen. Mellanstatliga organisationer eller samarbetspartners kan hjälpa till att lösa dessa problem genom att tillhandahålla ekonomiska och/eller tekniska resurser som krävs för att skapa den rätta miljön i staten som är mål för förändring.

En mellanstatlig organisation som spelar en avgörande roll vid normtransmission genom kunskapsspridning är OECD, som genom sitt utvecklande av policyer skapat ett klimat av rekommendationer som överförs från medlem till medlem genom. Organisationen beskriver sig själv som ett forum där stater kan mötas, jämföra och diskutera erfarenheter och identifiera bästa möjliga beslut och tillvägagångssätt (Greenhill, 2010). Även om Sida inte utgör en part i storlek av OECD är Sida till följd av sin storlek en viktig part inte enbart i direkt kontakt med sina mottagarländer utan även i kontakt med diverse mellanstatliga biståndsorganisationer.

3.3.3 Etablera förändring genom socialisering

För att normtransmission genom socialisering, möten och samtal, skall äga rum måste interaktioner mellan parterna i fråga vara möjlig. Precis som nämnt i inledningen nämnt menar till exempel Pevehouse (2002) att ickedemokratiska länder löper större chans att övergå i demokratisk natur vid tillfällen då de ingår i socialiserande processer med stater av demokratisk natur. Ett ickedemokratiskt land som interagerar flitigt med demokratiska organisationer eller stater är således mer benägna att ingå i en lyckad norm transmission.

Vad gäller normtransmission genom socialisering är icke-statliga aktörer av ytterst vikt, icke-statliga aktörer som är inblandade i olika former av internationell normtransmission är en essentiell aktör. Dessa aktörer arbetar ofta över flertalet områden och har kontakter på både statlig nivå såsom privat nivå, de är i synnerhet engagerade i frågor som betecknas som civila, politiska och mänskliga rättigheter (Mills & Joyce, 2007). Förutom interaktioner mellan stater och icke-statliga aktörer är potentialen hos diverse kommunikationsteknik som internet och massmedia en viktig roll att spela vad det gäller kommunikation av gränsöverskridande normer. Vad gäller Sida är organisationens finansiella bidrag till diverse NGO:s arbetandes i korrupta länder vikta att överföra sina normer till, dess NGO:s kan sägas utgöra Sidas förlängda arm och uppföljning och utbildning av dessa är enligt teorin förmodligen helt grundläggande för att lyckas med kampen mot korruption.

Ett annat exempel på normtransmission som genomförts via socialisering är NATOs lyckade arbete i Rumänien och Tjeckien, vilka genomfört liberala reformer till följd av organisationens systematiska arbete i Östeuropa. Förvisso kan det diskuteras huruvida

organisationens arbete varit moraliskt riktigt eller ej, då de agerat vad som vanligtvis tillskrivs agerandet hos suveräna stater. Med hjälp av informationskampanjer, föreläsningar pekar forskningen på att organisationen lyckats stöpa om tänkandet, vilket nu ligger i linje med NATO, hos politiker och militärer (Gheciu, 2005).

4 Diskursteori som metod och analytiskt verktyg

I följande kapitel presenteras de val och avgränsningar som gjorts i studien, kapitlet innehåller även en presentation av den metod som valts för att genomföra studiens analys.

4.1 Val av metod

Den metod som kommer användas för att analysera studiens material och användas som verktyg för bringa klarhet i studiens forskningsfråga, bygger på en kvalitativ metod, en diskursanalys ligger till grund. En kvalitativ textanalys används då syftet är att undersöka SIDA:s policy gällande korruption och då SIDA:s förhållningssätt kontra korruption beskrivs genom diverse dokument finner jag det av betydelse att studera dessa dokument för att förstå hur policyn är uppbyggd och vad den innehåller. Valet av den kvalitativa metoden framhålls i Metodpraktikan (2010; 237) som lämplig då skälet är att analysera helheten i texten, den underliggande meningen i det utvalda dokumentet är det som är av intresse. Man kan inom kvalitativa textanalyser på ett intensivare sätt undersöka hela texten och fördjupa sig i vad man anser väsentligt för förståelsen av det man intresserar sig av, till skillnad från kvantitativa textanalyser som snarare ger en överblick av ett större antal texter.

För att finna svar på studiens uppställda forskningsfrågor kan tänkas att flertalet olika metoder hade gått att utnyttja. Dokument är långt ifrån det enda relevanta att studera när man kan analysera för att nå ett rimligt resultat i förhållande till hur det svenska i det svenska biståndet agerar och ser på korruption, kan det argumenteras för att till exempel en intervjustudie där informanter och deras svar hade fått utgöra den empiriska grund utifrån vilken analysen utförts, eller varför inte ett experiment där svarspersonerna ställs inför olika scenarion, scenarion av korrupta situationer, där de fått avgöra om korruption råder och huruvida biståndet ska dras in. Dock kommer aktuell studie använda sig utav den diskursteoretiska analysmetod detta då jag menar att det är svårt att tänka sig en analys av det svenska

biståndets definition och inställning kontra korruption utan att analysera delar av den omfattande textmängd som utgör grund för dess arbete.

Vidare är diskursanalys en forskningsmetod som under de senaste decennierna lämnat sin status som tabu och blivit allt mer normaliserad, förmodligen beror detta på samhällsvetenskapens starka intresse för det perspektivbundna i tillvaron (Esaiasson, Giljam, Oscarsson & Wängnerud, 2010; Jørgensen & Phillips, 2010; Bergström & Boréus, 2005; Börjesson & Palmblad, 2007). Diskursanalys är ett vitt begrepp och dess användningsområden kan variera till den grad att enbart forskarens fantasi utgör hinder för vad som kan åstadkommas. Gemensamt för inriktningen är dock att analysen är grundad ur socialkonstruktivistisk teori och således ligger fokus på språket och hur den formerar den verklighet vi lever, Börjesson & Palmblad (2007: 10) skriver bland annat: *Så snart språk används så har verklighet konstruerats. Genom att namnge ting, grupperingar eller händelser har sammanhang skapats – verklighet har producerats.*

Winther Jørgensen och Phillips (2000: 28) beskriver forskarens roll vid diskursanalys genom att förklara att det inte är upp till forskaren att komma bakom diskurserna, de menar att det inte är upp till forskaren att avslöja vad människor verkligen menar eller hur verkligheten ter sig. Den diskursanalytiska undersökningen ämnar således inte att sortera diverse utsagor, om världen i aktuell diskurs, utefter vad forskaren i fråga anser vara riktigt eller felaktigt. Av intresse är istället vad som framgår i analysmaterialet, hur vissa utsagor i diskursen blir accepterade och vilka sociala konsekvenser dessa framställningar av världen får.

4.1.1 Diskursteori

I aktuell studie kommer analysen genomföras med hjälp utav blandningen av Ernesto Laclau och Chantal Mouffes diskursteori, uppbyggd med influenser från både marxismen och poststrukturalismen, och Ulf Mörkenstams analysverktyg (1999) – *problem-orsak-lösning* – vilket en närmare genomgång följer i nästa avsnitt.

Diskursteorins grunder är hämtade från Ferdinand de Saussures strukturalistiska lingvistik, där språkuppfattningen gör gällande att alla tecken i språket kan uppfattas som delar i ett nät och dess betydelse skapas genom att de erhåller en bestämd plats i detta nät. Tidigare

nämndes att Laclau och Mouffes diskursteori var skapad med influenser av bland annat poststrukturalismen och till skillnad från strukturalism menar poststrukturalismen att inget är så enkelt, språkbruket är istället ett socialt fenomen, där teckens betydelse fixeras och sätts i fråga genom bland annat konflikter och förhandlingar, allt är således betydelsebildande. (Winther Jørgensen & Phillips, 2000: 32)

Då analysverktyget ämnat utnyttja för studiens analys är influerad av Laclau och Mouffes diskursteoretiska inriktning, bör diskursteorins begreppsbas lämnas utrymme. Dessa centrala teoretiska begrepp kommer utgöra analysramen, och ingår i viss utsträckning i det faktiska analysverktyget. Det är av vikt att en grundläggande kunskap etableras för förståelse av studiens analys och den genomgång som följer ämnar tydliggöra för begrepp som kan anses vara av relevant karaktär: *tecken, element, moment, analogikedja (ekvivalenskedja) nod/nodalpunkt och artikulering* (Bergström & Boréus, 2012: 365).

I en diskurs florerar flertalet tecken som kan sägas vara en sammanvägning av uttryck och innehåll. För att exemplifiera är tecknet båt bestående av dels det uttryckta, det skrivna eller uttalade ordet båt och vidare ett tankeinnehåll, begreppet båt. Tecken som ej slutgiltigt fått sin betydelse i en diskurs kallas för element, ett begrepp som belyser diskursers mångtydighet och den ständiga kamp som ett teckens betydelse utsätts för. Det kan sägas att en diskurs försöker göra dessa element till moment genom att reducera dess mångtydighet (Winther Jørgensen & Phillip, 2000: 34). Diskursen strävar efter en tillslutning, ett tillfälligt stopp i teckens betydelseglidning (Bergström & Boréus, 2012: 366).

När en relation skapas mellan tecken, och element erhåller sin betydelse pågår det enligt Laclau och Mouffe en artikulation. Betydelse fixeras, tillsluts, genom artikulation. Ett teckens betydelse kan differera från diskurs till diskurs, men genom att sätta tecken i relation till andra tecken uppstår tillslutning. En praktik som kallas för artikulation (Winther Jørgensen & Phillips, 2000: 35)

Vidare, i varje diskurs finns det element som spelar en alldeles särskild roll, dessa element är diskursens nodalpunkt. Dessa tecken har kopplingar till alla andra tecken. Nodalpunkter fungerar som ett slags nav i diskursen och genom nodalpunkten fixeras de element som

kopplas till punkten (Bergström & Boréus, 2012: 367). En nodalpunkt är ett privilegierat tecken kring vilket de andra tecknen ordnas och från vilket de får sin betydelse. Begreppet nodalpunkt kan sägas utgöra en kristalliseringspunkt i den enskilda diskursen och genom nodalpunkten organiseras diskursen (Winther Jørgensen & Phillips, 2000: 57). När diskursen studeras som helhet länkas de utvalda nodalpunkterna samman i ekvivalenskedjor och specifika betydelser dem emellan uppstår.

I denna studie utnyttjas Mörkenstams version av ekvivalenskedjor, något denne kallar för ”analogikedja” (Mörkenstam, 1999: 58). Det som i huvudsak skiljer en analogikedja från Laclau och Mouffes ekvivalenskedja är att i en analogikedja presenteras föreställningar, i en ekvivalenskedja presenteras istället olika ”element”. Således är analogier ej begränsade till att enbart bestå av enskilda ord (element), analogier ger forskaren tillåtelse till att utföra en friare beskrivning av det man vill fastställa. Vidare krävs det att en företeelse omnämns genomgående för att ingå i en analogikedja. Företeelsen bör vara ett genomgående huvudtema för att räknas som analogi, detta till följd av att analogin agerar sammanfattning

Genom att i analysen rekonstruera analogikedjor framträder vad Laclau och Mouffe kallar för nodalpunkt, diskursens kärna och förankringspunkt utkristalliseras. Vilket genomgången tidigare fastslagit ger diskursen mening. Mörkenstam (1999: 59) menar att analogikedjan således, bland annat, är grund för vidare kunskapsproduktion och problemformulering, samtidigt som analogikedjans bestämda mönster synliggör diskursens interna logik. Genom analogikedjan tillskrivs till exempel individer, grupper eller fenomen som korruption sin mening.

4.1.2 Problem, orsak och lösning som analysverktyg

Mörkenstam (1999: 57-59) pekar på att det ur diskussioner kring vad som är ett problem, vad som anses vara orsak till problemet(-en) och hur dess lösningar skall konstrueras urskönjas en föreställningsvärld vilken legitimerar en viss typ av handling. Nämligen, ett problem förklaras och erhåller mening vilket leder till att dess lösningar legitimeras utifrån problemets definierande. Genom att analysera en diskurs genom problem, orsak och lösning ges möjligheten att samtidigt definiera vad diskursen menar är orsak och därmed kan i det här fallet Sidas agerande och arbetssätt analyseras och förklaras.

Det finns dock ytterligare ett skäl till att problem är centrala. Hur ett visst problem förklaras och vissa löningar rättfärdigas påverkar framtida politik. Har en åtgärd legitimerats på ett visst sätt kan åtgärder inom andra områden eller i andra frågor, legitimeras på samma sätt. Varje formulerat problem fixerar därför inte bara hur verkligheten skall bemötas i en viss fråga, utan lösningar på problemet konstituerar nya problem som också måste förklaras och rättfärdigas (Mörkenstam, 1999: 58)

Den följande analysen kommer utföras med viss frihet i förhållande till begrepp satta i analogikedjan, nodalpunkterna kommer till viss del skilja sig från de exakta ordalagen att finna i citaten. Med hjälp av stycken inhämtat ur studiens teorikapitel ämnar jag nu att kort exemplifiera vad detta kapitel ämnat förklara på ett teoretiskt plan, en diskursanalys utifrån den första delen av analysverktyget problem – orsak – lösning kan se sig likt följande:

Analogikedja i förhållande till problem: *Utvecklingshinder - Förluster*

I den faktiska analysen kommer citat från analysmaterialet inhämtas men för att exemplifiera inhämtas citat här från tidigare i uppsatsen. I förhållande till utvecklingshinder är: ”*Johnston menar även att korruption påverkar möjligheterna till förbättringar inom dessa områdens utveckling. Korruption utgör således en bromskloss i systemet*”. I citatet framgår relativt klart att korruption utgör ett utvecklingshinder. När det gäller förluster: ”*forskningen pekar på att korruptionen inte bara kostar biståndsarbetet åtskilliga miljoner dollar*”, är ett citat som måhända inte är yttersta kaliber, men signalerar om inte annat att biståndet drabbas av förluster i form av direkta ekonomiska konsekvenser till följd av korruption. Vilket får anses vara problematiskt.

Exemplet är inte det längsta, men analysen följer samma mönster och begrepp vilka ges stor tyngd i diskursen placeras i en analogikedja vilka en redogörelse följer. Var del i problem – orsak – lösning är bärare av en analogikedja.

4.2 Val av fall

Att välja Sverige som kritiskt fall att granska i den aktuella studien grundar sig i flertalet anledningar, till att börja med är det viktigt att belysa Sveriges roll som biståndsgivare och enligt Världsbankens (2016: 2) sammanställda statistik för 2014 uppgick världens samlade biståndsbudget till 161 075 miljarder dollar, varav Sveriges biståndsbudget för 2014 uppgick till 6 309 miljoner dollar. En biståndsbudget som placerar Sverige som den sjunde största biståndsgivaren i världen och tillsammans med länder som Kanada, Nederländerna och Norge tituleras Sverige ofta som en "middle power" (Jordaan, 2003), ett begrepp som inom forskningen ofta beskriver länder att bedriva en utrikespolitik med mål att stabilisera och legitimera den rådande globala ordning genom multilaterala samarbeten. Vidare bedriver dessa länder en utrikespolitik som närmst kan sägas vara osjälvisk, vilket medför att bilden av länderna är påtagligt goda (Chapnick, 1999; Stokke, 1989).

I Sveriges biståndspolitiska plattform (Skr. 2013/14:131) finner vi följande skrivelse:

"Regeringens bedömning är att Sverige har goda förutsättningar att påverka det multilaterala systemets och biståndets riktning samt driva och stödja reformansträngningar för stärkt effektivitet, bättre resultat, ökad transparens och aktiv korruptionsbekämpning".

Förutom att Sverige har rollen som en av världens största biståndsgivare innehar Sverige även rollen som ett av världens minst korrupta länder (Transparency International, 2016).

Forskning pekar på att aktörer vilka har en historia av lyckade reformer likt de man vill åstadkomma med hjälp av bistånd utgör en trovärdig förändringsaktör (Andrews, 2015) och denna historia är något Sverige är i besittning av, således bör Sverige rakryggat kunna tala om korruptionsbekämpning lutandes tillbaka på sin egen historia och väg mot ett relativt icke-korrupt samhälle (Rothstein, 2011). Sammantaget blir dessa beståndsdelar att det av intresse att analysera hur Sverige definierar korruption och hur de via sina biståndsorganisationer signalerar och ämnar driva agera i kampen mot korruption.

För att kunna uppfylla studiens ändamål är det den statliga organisationen Sida, *Swedish International Development Cooperation Agency*, och dess policydokument kring

antikorruption som kommer ligga till grund för granskning. Sida kommer i studien agera ställföreträdare för det samlade svenska biståndet, detta till följd av att Sida (2015) arbetar på uppdrag av Sveriges riksdag och regering, och organisationen hanterar ungefär hälften av Sveriges samlade offentliga bistånd. Dessutom nämns bör att Sida distribuerar finansiella medel till flertalet mindre biståndsorganisationer och ställer krav på att dessa agerar i linje med Sidas policyer.

4.3 Val av analysmaterial

Efter att ha varit i kontakt med en antikorruption expert på Sida och blivit tillsänd flertalet viktiga dokument från organisationens arkiv har jag valt att utföra en diskursteoretisk analys av en mix av dokument: *”Aktualiserade huvudbudskap angående Sidas arbete mot korruption i våra samarbetsländer”*, *”Korruptionens anatomi”* och *”Sidas antikorrupsionsregel”*.

Att valet för analys slutligen hamnade på de tre dokumenten beror på följande: det första materialet är tänkt att för Sida utgöra: *”... ett samlat och konsoliderat dokument för Sidas anti-korrupsionsarbete i syfte att öka tydligheten och effektiviteten i arbetet”*, dokumentet är ett grundmaterial vis-a-vi efterkommande internt och externt informationsmaterial. Det andra materialet utgör för Sida ett dokument som är tänkt att besvara frågor huruvida korruption är oundvikligt och om det utifrån *”lärorika exempel”* finns något botemedel, dokumentet är tänkt att utgöra grund till förslag kring hur Sida skall arbeta vis-a-vi korruption. Det tredje materialet utgör den grundläggande förhållningsregeln gentemot korruption, hur biståndet bör hanteras i korrupta kontexter och är tänkt att för Sida-personal konkretisera organisationens anti-korrupsionsregel.

Allt utvalt material är i någon mån tänkt att hjälpa Sidas personal i sitt arbete inom organisationen och vid kontakt med samarbetsorganisationer. Även om materialet i huvudsak är tänkt för internt bruk är allt material tillgängligt via organisationens metodavdelning.

Alternativt analysmaterial hade kunnat vara övrigt material jag i min korrespondens med SIDA erhållit, som till exempel *Årsrapport för 2015*. Årsrapporten redovisar pengar som krävts tillbaka och antal korrupsionsanmälningar, dock inte några detaljer kring vad som hänt

i de exakta fallen och därmed dras slutsatsen att den utvalda mixen av dokument utgör sådant material att för Sida utgöra bland annat grund för efterkommande material, grundläggande förhållningssätt vid biståndsarbete och det tredje erbjuder anställda djupdykning i korruptionens beståndsdelar.

4.4 Studiens validitet

Forskarna bakom diskursteorin menar att tanken om skevhet av resultat, i förhållande till procedurfel i urval, insamling och vidare den konkreta analysen är något som omöjliggörs så länge granskaren tydligt redogör för sina val och utförligt diskuterar eventuella problem (Börjesson & Palmblad, 2007: 19). Genom att diskutera val av material och fall och senare infoga citat från materialet i analysen stärks analysen och de efterkommande slutsatserna.

Vidare är diskursanalytiska studier drabbade av en generell kritik av att vara svårtolkade och för att öka förståelsen kring slutsatserna anpassas de specificerade frågeställningarna utefter analysverktyget, ett verktyg vilket även det får en genomlysning (Bergström & Boréus, 2005: 352-354). Att redovisa min egen upplevelse av diskursen är inte av intresse och direkt felaktigt och för att inte dra slutsatser grundade utefter egna erfarenheter eller förförståelse ämnas analysen göras med intersubjektivitet i åtanke (Esaiasson et. al., 2010: 70).

5 Specificerade frågeställningar

I avsnittet syfte presenterades studiens övergripande forskningsfrågor, men för att anpassa frågorna utefter analysverktyget presenterat ovan specificeras dessa och följande frågor kommer ställas:

Problem:

- Definierar Sida korruption som mutor eller använder de sig utav en bredare problemformulering och vilka konsekvenser i kölvattnet av korruptionens verkningar ser organisationen?

Orsak:

- Vad ser Sida för orsaker till korruption och ser Sida problematiken med bistånd i förhållande till korruption?

Lösning:

- Hur menar Sida att korruptionen skall stävjas och vilken roll har biståndsorganisationerna i korruptionsbekämpandet?

6 Analys

I detta avsnitt presenteras analysen av de tre utvalda texterna, från SIDA, presenterade i avsnittet ovan och en sammanställning utefter principen *problem – orsak – lösning* följer. Studien ämnar helt enkelt att med hjälp av den något sammanlänkade diskursteoretiska analystekniken, influerad av Laclau och Mouffes diskursteoretiska analysteknik och Mörkenstams analogikedjor, utröna dokumentets diskurs med hjälp av analogikedjor.

I analysen kommer direkta citat förekomma och eventuella stavfel härleds till de faktiska dokumenten, vilka i analysen refereras likt följande:

- Sida, 2016: Aktualiserade huvudbudskap angående Sidas arbete mot korruption i våra samarbetsländer
- Sida, 2004: Sidas antikorrupsionsregel
- Sida, 2004: Korruptionens anatomi

Analysen kommer följas av en sammanfattning och diskussion, vari svar på studiens forskningsfrågor besvaras och där resultatet sammanfattas.

6.1 Vad ser Sida som problem

När det gäller Sidas grundsyn i förhållande till korruption finns ett huvudbudskap som skall präglar organisationens antikorrupsionsarbete: *”Aldrig acceptera. Alltid agera. Alltid informera”* (Sida, 2004: 1). Det framkommer inom diskursen en begrepps bild kring fenomenet likt den som redovisats i avsnittet *”Korruption som begrepp”*:

”Korruption betyder i detta sammanhang att institutioner, organisationer, företag eller individer skaffar sig otillbörlig vinning genom sin ställning i en verksamhet och därigenom orsakar skada eller förlust. Detta inkluderar mutor och bestickning, utpressning, favorisering och nepotism, men också förskingring, svindleri, jäv och illegal finansiering av politiska partier” (2004: 6).

I allt analysmaterial utkristalliseras en diskussion likt ovan utdrag, dock är diskursen mer komplex och avhandlar korruptionens mångfacetterade natur med diskussion kring att många korrupta handlingar befinner sig inom den juridiska gråzonen och äger rum inom alla samhällets sektorer. Då analysmaterialet i mångt i mycket är författat i samklang med den akademiska världen är diskursens likhet med studiens teoridel föga förvånande. Ej heller att Sida i sitt material även nämner: *”En vanlig kategorisering riktar in sig på korruptionens storlek och skiljer då mellan grand corruption – korruption på de högsta nivåerna inom en regering – och petty corruption – det vardagliga mutandet som vanliga medborgare utsätts för i mötet med lokala tjänstemän av olika slag”* (2016: 7).

Att Sida är befästa med en grundsyn på korruption rent sett ur den teoretiska synvinkeln är betryggande. När det gäller vad dessa handlingar och vad korruptionen orsakar för problem utkristalliseras det inom diskursen vad som i det närmast är två frågor, en som fokuserar på problem i kölvattnet av korruption i allmänhet och en som fokuserar på korruption i förhållande till biståndsrörelsen. Följande delar tillhörande analogikedjan, i diskursen, vilka alla kan länkas till vad Sida anser korruption leder till för problem, erhålles:

förluster – marginaliserade individer/grupper – utvecklingshinder

För att analysens redogörelse skall utformas pedagogisk följer den ett mönster utefter analogikedjan, ett mönster vilket även efterföljande avsnitt följer.

Alla texter utvalda för diskursanalys innehåller diskussioner kring förluster i olika former, det framgår en tydlig kärna av att korruption leder till olika former av samhälleligt ont, med betoning på ont.

I Sida (2016), drivs en lång diskussion kring detta tema, förluster till följd av korruption leder till folkliga protester, ineffektivitet i den offentliga verksamheten och samhälleligt förfall. I diskursen följer en redogörelse kring förluster kopplade till samhället, bland annat direkta ekonomiska förluster där Sida (2016: 8) påpekar att: ”... *nivån på denna stöld av offentliga resurser i många fattiga länder faktiskt kan uppgå till flera procent av landets BNP – och betydlig mer än så i relation till landets statsbudget*”, korruption leder till att länders inkomster och resurser försvinner till följd av olika former av korruption, resurser tänkta att användas till den offentliga verksamheten.

Ett annat exempel på hur samhället förlorar, i kölvattnet av korruption, är i förhållande till den aktuella frågan miljö och klimat: ”*Korruption leder till försämrade miljöstyrning och ökar bland annat mängden förorenade utsläpp, leder till snabbare avskogning, ökad utarmning av naturresurser och underlättar handel med olagliga eller starkt reglerade varor som t ex elfenben*” (Sida, 2016: 10).

Att Sida redogör för dessa former av problem i koppling till den offentliga verksamheten är föga häpnadsväckande, sett till bland annat det som framkommer i aktuell studies genomgång av korruption. Inom diskursen utkristalliserar sig även en djupdykning, från den övergripande samhällsnivån och ner på individ- och gruppbasis. Valet av begreppet ”*marginaliserade individer/grupper*” grundar sig på att det i de utvalda dokumenten, i diskursen förekommer redogörelser kring hur vissa individer och grupper drabbas hårdast av korruptionen. Det må hända att den forskarmässiga friheten sätts på prov, men inom begreppet samlas alla de

individer och grupper som utestängs från makt och kontroll. I Sida (2004: 8) läser vi: *”Ett korruptionsfritt samhälle är en förutsättning för att de fattigas mänskliga rättigheter ska respekteras”*.

Förekomsten av avsnitt i de utvalda dokumenten var det talas om drabbade människor är monumentalt, det talas inte enbart om fattiga människor per se, utan även andra grupper förekommer, som: bönder, flickor och kvinnor. Alla tillhörandes den i samhället marginaliserade gruppen. Förutom att diskursen gör det tydligt att korruptionsbekämpning är kärnan till en förbättrad tillvaro för fattiga och marginaliserade individer finner vi ett ytterst talande exempel på problematiken, i Sida (2016: 8): *”... en flicka som tvingas lämna skolan i förtid på grund av att hon inte betalar mutor till läraren eller rektorn. Den uteblivna utbildningen kan senare resultera i lägre inkomster och sämre levnadsvillkor för hennes familj”*.

Det utkristalliseras en form av röd tråd kring problem i koppling till korruption där korruptionens effekter synliggörs mest i koppling till samhället i stort, men även där effekterna kan spåras till individer vilket tillsammans skapar en tillvaro av icke-fungerande samhällen. En röd tråd som leder in oss på den avslutande punkten i analogikedjan, nämligen den som utgör problem i form av utvecklingshinder. Här erhåller läsaren en förståelse av att Sida tar korruptionen på största allvar, i förhållande till organisationen, det svenska biståndet löper stor risk att misslyckas till följd av korruption. I Sida (2004: 2) kan vi läsa: *”Korruption innebär betydande risk för negativa utvecklingseffekter för bl a fattigdomsbekämpning, ekonomisk utveckling, en fungerande rättsstat och ett demokratiskt samhällsskick”*.

I början av avsnittet nämndes folkliga uppror och protester till följd av korruptionens härjningar, i förhållande till utvecklingshinder förekommer flertalet komponenter vilka alla leder till utvecklingshinder, Sida (2003: 23) diskuterar utvecklingshinder: *”... politisk instabilitet, fragmentering av svaga nationsbildningar med statskupper som vanlig slutpunkt”*. Politisk instabilitet till följd av att tilliten till den offentliga förvaltningen försvagas då bland annat effektiviteten uteblir och då anställda inom den offentliga verksamheten ägnar sig åt korrupta aktiviteter, vilket resulterar i en problematik där den samlade offentliga

förvaltningen inte att försvaras, ” ... *varken moraliskt eller effektivitetsmässigt*” (Sida, 2003: 24).

Förutom att diskursen cirkulerar kring att den politiska och offentliga verksamheten tappar status på alla dess plan till följd av korruption, förekommer diskussion kring utvecklingshinder och att specifika handlingar, vilka kan härledas till korruption, som nepotism leder till en påtaglig ”... *migration och 'brain-drain' då unga välutbildade inte får jobb utan att ha rätt kontakter eller möjlighet att betala, ofta höga summor, för en tjänst i offentliga sektorn*” (Sida, 2016: 8). Sida pekar på att utelämnandet av dessa unga människor, som förvisso hade kunnat kopplas till föregående steg i analogikedjan, påtagligt minskar möjligheterna för staten att utvecklas. Utbildningsinsatser får ej effekt, och kan ej bidra till varken ökad effektivitet inom den offentliga verksamheten eller till ökade inkomster till följd av kvalificerad arbetskraft.

Avslutningsvis är den offentliga verksamheten, inom diskursen, av yttersta vikt för lyckad utveckling. Sida (2016: 12) menar att ”*En kvalitativt god och icke-korrupt statsförvaltning är avgörande för mänsklig välfärd*”. När organisationen diskuterar sitt eget arbete och dess målbild att bekämpa fattigdom i världen läggs stor vikt på korruptionen som utvecklingshinder och hur den ska tacklas och bekämpas. I dokumentet från 2004 tydliggörs organisationens synsätt: ”*Eftersom korruption är ett allvarligt utvecklingshinder har antikorrupsionsarbetet av Sida gjorts till en av tre strategiska prioriteringar under åren 2005-2007*” (Sida, 2004: 11).

6.2 Vad ser Sida som orsak

Sett till fenomenet korruptions källa, orsaken till korruption utkristalliseras i diskursen flertalet centrala begrepp, som både kan leda till problem och lösning, vad Sida menar är orsaken till problemet genererar följande analogikedja:

maktstrukturer – förväntade beteendet – bistånd

Även i analysen kring Sidas syn på korruptionens orsaker finns inslag av tvådelad syn, både på orsaker i allmänhet och orsaker till följd av biståndsrörelsen och icke-nationella krafter.

Vad som är av yttersta centralitet i diskursen kring maktstrukturer är snabba förändringar, diskursen pekar på att moderniseringarna i korrupta delar av världen gått i sådan hastighet att samhällets alla delar ej hunnit med i denna rörelse. I Sida (2003: 18) står följande:

”... länder är i många avseenden ’förkapitalistiska’ till sin struktur, de saknar förvaltningstradition. I denna miljö blir det möjligt att sluta korrupta avtal och knyta samman ett antal personer i korrupta nätverk. Samtidigt har de flesta av dessa fört en ekonomisk politik som inneburit övervärderade växelkurser och artificiellt låga jordbrukspriser med påföljande ransoneringssystem; dessa ransoneringssystem har sedan manipulerats av dem som sitter vid makten för att ta ut korrupta vinster”.

Detta stycke är för diskursen av central börd. Även om det inte uttrycks i exakt liknande ordalag i allt analysmaterial finns det liknande tankemönster. Maktstrukturer är i differentierande ordalag den grundläggande orsaken till problemet. Bland annat menar Sida (2004: 22) att försiktighet bör tas i beaktning vid utomstående påtryckningar med mål att förändra rådande maktstrukturer: *”Istället för att vara korruptionsbekämpande kan decentralisering i praktiken komma att innebära en decentralisering av korruptionen”.*

Sida fokuserar betänkligt på hur stater förändrats, och förändras, i sin förhållning till hur maktstrukturer orsakar korruption. Diskursen utgörs av historiska genomgångar och hur merparten av de stater däri korruptionen frodas och anses påtaglig är det just de historiska banden mellan klaner och etniciteter som utgör problem orsak i förhållande till maktstrukturer. Gamla lojalitetsband utgör i förändringen fortsatt det centrala i detta sammanhang, det nya landet anses inte utgöra grund för ny lojalitet då dessa individer förmodligen inte deltagit, helhjärtat, i denna förändring.

Av intresse är även Sidas redogörelse vis-a-vi mutor och hur maktstrukturer byggs upp. I diskursen skönjas hur ett problem med mutor på högsta instans gärna rinner neråt i systemet:

”Mutor ingår ofta i ett vertikalt organiserat system där lägre tjänstemän måste betala månatliga avgifter till sina överordnade för att få behålla sina jobb” (Sida, 2016: 9). Mutor till följd av vertikalt organiserade maktstrukturer skapar ett samhällsklimat som tenderar att maskera stöld och snedvrída offentliganställdas arbete. Maktstrukturer vilket göder uppkomsten av mutor, menar Sida (2016: 9), leder till allt från tillåtande byggnaders undermåliga kvalité, tillåtandet av miljöfarliga utsläpp och blotta existerandet av falska mediciner.

Vidhåller min frihet att i studien vidga begrepp, i begreppet maktstrukturer läggs även fenomen såsom socio-ekonomiska klyftor, vilket även kan kopplas till analysen om vad korruptionen orsakar för problem i ett samhälle. Sida (2016: 9) menar att *”... stora socio-ekonomiska klyftor tenderar att underlätta korruption”*. Således är problem och orsak sammankopplat, korruption leder till fattigdom och fattigdom leder till korruption.

Förutom att diskursen florerar kring maktstrukturer och vad det betyder för korruptionens kvarvarande närvaro finns tydliga spår av att organisationen ser fenomenet som ett moraliskt betingat fenomen: *”Den psykologiska grunden, själva drivkraften till korruption är oftast girighet”* (Sida, 2003: 10). Att korrupta handlingar skulle vara psykologiskt betingat återkommer, om än även här i olika ordalag. I koppling till Sida som organisation och dess arbete diskuterar Sida i stil med att: *”I länder där korruption är norm och det förväntade beteendet så gäller detta rimligtvis även våra samarbetspartners, inkl. civila samhällets organisationer och media”* (Sida, 2016: 19).

Att samhällen skulle förfalla och att korruptionen frodas till följd av psykologiska och normativa mekanismer är något som diskuteras flitigt, inte enbart i förhållande till orsakerna till korruption utan även i förhållande till hur lösningen på problemet ska skapas. Något som analysen återkommer till i nästföljande avsnitt.

Dock, innan analysen övergår i lösningsavsnittet är det avslutande begreppet i analogikedjan redo för en analys. I diskursen är Sida som organisation inte blint för att biståndet utgör en katalysator till korruption: *”Utrikeshandel, internationellt bistånd, och kapitalflöden av kommersiell karaktär är exempel på utlandskontakter som dels luckrar upp traditionella*

värdesystem, dels skapar möjligheter till ekonomiska transaktioner av korrupt natur” (Sida, 2003: 25).

Av intresse är hur Sida i diskursen kopplar sin egen roll som biståndsgivare och icke-nationell aktör vilken agerande kan utge en katalysator och ej bekämpande instans i hänseende till korruption. I diskursen förekommer diskussioner kring: *”Finansiella kontakter med omvärlden, och i synnerhet stora penningflöden utifrån, är alltså en viktig källa till korruption*” (Sida, 2003: 25). I analysmaterialet framkommer en syn på biståndet som problematisk, hur skapa en förändringskultur och är det ens möjligt. Vad som tydligt är, är att orsaken till problemet, biståndet, även har förhoppningar om att bidra till förändring: *”Biståndets roll i u-ländernas förändringsprocess är speciellt komplicerat i ett avseende, nämligen därför att offentligt bistånd kanaliseras genom statsförvaltningar i mottagarländerna som i flertalet fall är korrupta*” (Sida, 2003: 25).

6.3 Vad ser Sida som lösning

I den tredelade analysen är du nu dags att fokusera på lösning, vad lösningen är, hur korruptionen skall bekämpas. I diskursen utskönjas ägnas stort utrymme och fokus på lösningen. Av central betydelse finns likt föregående två avsnitt, tre begrepp, vilka skapar analogikedjan för avsnittet:

analys – riktat stöd – reform

I diskursen framkommer en kedja av handlingar vilka utifrån vilka förhoppningen är att ernå lösning på korruptionsproblematiken. Det första steget är, i linje med analogikedjan, analys. I Sida (2016: 16) framkommer: *”Den land- och kontextspecifika analysen måste stå i centrum. För att hitta ett realistiskt förhållningssätt till korruption krävs en fast grund av verklighetsnära kunskap och en god förståelse av korruptionens drivkrafter och hur maktförhållandena faktiskt ser ut*”.

Diskursen som skapas i analysmaterialet menar att analyser krävs för att kunna avgöra korruptionens storlek och utbredning i den aktuella kontexten, samtidigt som det pekas på att

kopplingarna mellan korruption med systematik måste definieras i analysen. Sida menar att analysen är välbehövlig för att minimera riskerna med korruption och maximera chanserna för lyckad korruptionsbekämpning. Förmodligen åsyftas riskerna med korruption i förhållande till att biståndets resurser skall gå till vad det är tänkt och i förhållande till att Sidas mål med att organisationen skall bidra till lyckad korruptionsbekämpning. De talar nämligen om: *”En analys bör i första hand ta sikte på de sektorer där Sida är aktiv”* (Sida, 2004: 13).

Av yttersta vikt i diskursen och begreppet analysen är att den *”bör göras i beredningen av en insats”* (Sida, 2004: 16). Det påpekas i diskursen att analysen inte behöver göras av Sida som huvudpart, utan att samarbetspartners, nationella aktörer, bör utföra analyserna och att detta är av godo. Målet med detta är att inte underminera de offentliga förvaltningar eller organisationer Sida anser sig vilja samarbeta med.

Vidare används även analysen, enligt diskursen, som medel för att finna trovärdiga parter i den kontext de arbetar i, för att kunna rikta sitt stöd till rättmätiga parter: *”I svårt korrupta miljöer kan det första och viktigaste steget vara att identifiera trovärdiga förändringsaktörer och stödja dessa, oavsett inom vilken sektor eller miljö de verkar”* (Sida, 2016: 19). Genom stegen analys menar organisationen att de i viss mån kan säkerställa att biståndet går till rätt sak och utnyttjas till fullo. Dessutom påpekar de att stöd i form av ekonomiska resurser kan riktas till allt från organisationer i det lokala civilsamhället, vilka kan agera *”... som ’watch dogs’ kan vara ett bra sätt att motverka korruptionsrisker”* (Sida, 2004: 22). Samtidigt ser Sida möjlighet att utnyttja sin roll som biståndsgivare med relativt stora ekonomiska resurser till att skapa funktioner i samhället som kan skapa framgång i förhållande till korruptionsbekämpandet: *”För att nå framgång inom båda dessa områden måste öppenhet, ansvarsutkrävande och deltagande av medborgarna i beslutsprocesser öka”* (Sida, 2004: 24).

I diskursen framkommer att lösningen på korruptionsproblematiken ligger i att alla steg i analogikedjan bör fullföljas och att steget med stöd utförs i linje med ovan, finansiella resurser till *”watch dogs”* och rikta stöd till vad analysen menar är icke-korrupta aktörer. När stödet går till rätt aktörer och oron kring korruption är minimerad ska detta vidare kunna bidra till reformer. I flertalet former, på flertalet nivåer. I diskursen återfinns flertalet långa utläggningar kring reformer och målet med dessa. För det första finns det tankegångar om att:

”Korrupt beteende minskar gradvis när ekonomisk tillväxt och ökad läskunnighet skapar en utbildad medelklass i städerna, en medelklass vars lojaliteter långsamt flyttas från familjen, klanen, eller stammen, till nationen” (Sida, 2003: 11). Vilket tyder på att organisationen är av tankebanorna att reformera för att etablera ökade kunskaper och ökade inkomster, riktad stöd mot utbildningssektorn och den finansiella sektorn ligger nära till hands.

Det övergripande målet är oavsett: *”... att i grunden förändra maktstrukturer och normer”* (Sida, 2016: 11). Reformerna med mål att förändra strukturer är något som utkristalliseras i det senaste av Sidas dokument, även om det återfinns i de tidigare dokumenten är fokus på maktstrukturer och dess problematik i det senaste dokumentet av signifikans. Sida ämnar arbeta *”... med att främja demokrati och god samhällsstyrning, att verka för fred och säkerhet, ökad jämställdhet och en förbättrad miljö”* (Sida, 2016: 10).

Kring analysen av Sidas förhållning till lösningar av problematiken kring korruption är den genomgående diskursen att analysen bör skötas med ackurates, och vara massiv, allt för att biståndet i det första ledet skall gå till icke-korrupta aktörer och vidare att reformarbetet och Sidas mål kan åstadkommas. Diskursen menar att Sida som organisationen, förhoppningsvis, genom god analys av kontext kan minimera riskerna och därmed inte behöva ägna tid åt att oroa sig över korruption.

7 Sammanfattning av resultat

I analysen av diskursen kopplad till Sida framkommer en samlad syn på korruptionens problem, orsaker och lösningar. De framkomna analogierna bildar inte helt enskilda förklaringar, utan går i viss utsträckning in i varandra. Vilket inte är förvånande då problemdefinitionen ger oss en bild av lösningen, som i sin tur ger oss en bild av orsaken.

Sidas definition av korruption utgörs av en begreppsbas helt i linje med vad som framkommer i studiens teoridel. Sida diskuterar: *mutor och bestickning, utpressning, favorisering och nepotism, men också förskingring, svindleri, jäv och illegal finansiering av politiska partier*. Men även problematiken med att korruption rör sig inom den juridiska gråzonen och inom alla samhällssektorer. Följande sammanställning framkommer ur analysen:

Tabell 1: Sammanfattning av analysdel problem		
Förluster <ul style="list-style-type: none">• Ineffektivitet i den offentliga verksamheten• Direkta ekonomiska förluster – flera procent av BNP	Marginaliserade individer/grupper <ul style="list-style-type: none">• Drabbbar individer tillhörande den i samhället marginaliserade gruppen hårdast – ex: fattiga och kvinnor	Utvecklingshinder <ul style="list-style-type: none">• Politisk instabilitet• Svaga nationsbildningar• Migration och ”brain-drain”

Med ovan i åtanke kan det konstateras att, den samlade bilden av analysen är att det svenska biståndets definition av korruption ej skiljer sig nämnvärt från varken forskning eller övriga internationella aktörer. Detta är i övrigt något som Sida även nämner i sina dokument.

Kontentan av den första frågan och dess svar är att definierandet av problematiken ligger helt i linje med forskning och därmed har organisationen inte enbart har all den nödvändiga kunskapen kring korruption utan borde även kunna bidra med kunskap till andra aktörer och samarbetsländer.

Vad gäller nästkommande analysdelen, orsak, framträder tre delar vilka placerades i analogikedjan (se tabell 2): *maktstrukturer – förväntat beteende – bistånd*. Vilket visar oss att

Sida ser rådande maktstrukturer och den snabba modernisering av samhället som en av de största orsakerna, dessutom visar Sida på en insikt kring att korruptionen skapas och råder till följd av samhällets normer och samtidigt ser Sida sig själva som en av orsakerna. Biståndet skapar möjligheter till korruption som annars inte hade funnits.

Tabell 2: Sammanfattning av analysdel orsak		
Maktstrukturer <ul style="list-style-type: none"> • Bristande inkludering av alla samhällsgrupper vid modernisering • Historiska band starkare än lojalitet till nationen 	Förväntat beteende <ul style="list-style-type: none"> • Psykologiskt betingat • Korruption utgör den gällande normen 	Bistånd <ul style="list-style-type: none"> • Luckrar upp traditionella värdesystem • Skapar möjlighet till ekonomiska transaktioner av korrupt natur • Offentligt bistånd kanaliseras genom statsförvaltningar

I den avslutande analysdelen gällande lösning utkristalliseras det återigen tre delar vilka sammantaget skall göra korruptionsbekämpningen lyckad, dessa är *analys – riktat stöd – reformer*. Även om diskursen signalerar att Sida är medveten om sin del i orsaken till problematiken till korruptionen cirkulerar merparten av diskussionerna kring att organisationen genom analys ej skall behöva befinna sig i situationer de är i behov av att lösa. Sammanfattning återfinns i tabell 3.

Tabell 3: Sammanfattning av analysdel problem		
Analys <ul style="list-style-type: none"> • Land- och kontextanalys • Bör göras i beredningen av en insats • Med mål att identifiera trovärdiga förändringsaktörer 	Riktat stöd <ul style="list-style-type: none"> • Stötta grupper som kan agera ”watch dogs” • Skapa funktioner för ökad öppenhet och ansvarsutkrävande 	Reformer <ul style="list-style-type: none"> • Med mål att öka ekonomisk tillväxt och utbildningsgrad • I grunden förändra maktstrukturer och normer

8 Avslutande diskussion

I aktuell studie har målet varit att genom diskursanalys analysera biståndsorganisationer arbete med korruptionsbekämpning, hur de ser på sin egen roll och huruvida de ser möjligheterna att agera icke-nationell principal med syfte att åstadkomma en icke-korrupt tillvaro i samarbetsländerna. För att lyckas med detta valdes Sverige och Sida som kritiskt fall, och även om Sida inte utgör ensam aktör inom det svenska biståndet valdes organisationen ut då de i det närmsta innehar en hegemonisk roll. Dess ekonomiska resurser vida överstiger andra organisationer, samtidigt som Sida distribuerar finansiella medel till andra svenska biståndsorganisationer.

Genom diskursanalys framträdde en bild av Sida som en organisation starkt influerat av korruptionsforskningen och därmed kan det konstaterats att Sidas definition av korruption är bred och i linje med vad expertisen på området menar skall bekämpas. Av intresse är även att de, vad de verkar, arbetar utefter principen att anpassa arbetssätt utefter kontext. Det finns ingen universallösning och ej heller något universalproblem då korruptionens verkningar ter sig olika världen över.

Vad som dock är problematiskt är att de förvisso ser biståndet som orsak till att korruption frodas men ej ser sin fulla potential som förändringsaktör, som normtransmitter. De använder analysmedel med mål att försöka kanalisera de finansiella medlen genom icke-korrupta aktörer och med mål att aldrig behöva hantera korruption. Vilket ter sig märkligt då det i diskursen även nämns att i korrupt kontext där är förmodligen även samarbetspartners korrupta.

För att konkretisera ett svar på hur Sida ser på sin egen roll i antikorrupsionsarbetet framträder ett tveeggat sådant. Nämligen då de ser sin egen roll i orsaken till problemet och därmed även skapat en klar bild av hur lösningen skall utformas, dock använder de samma form av lösningar som även diskuteras som orsaker. Reformerna ska i grunden förändra normer och maktstrukturer, en förändring som etablerat en modernisering vilken skapat ett klimat där historiska lojaliteter anses starkare än den nya nationen och där klyftorna resulterat i bristande inkludering. Ett bisarrt moment 22 där lösningar till problem istället likt en katalysator göder orsakselement och problematikshjulet är i rullning. Organisationen Sida är förmodligen

införstådda med detta, och hoppet lämnas till analysen. Det som framgår ur diskursen påvisar snarare en krass bild av Sida som ej trovärdig förändringsaktör.

Det är måhända drastiskt att påstå att Sida är en naiv organisation. Men skulle vilja påstå att Sida trots bärare av en djup forskarinfluerad definition av korruption som problem ändå blundar för korruptionen. Det ter sig inte bättre än att Sida arbetar utefter en princip där de hellre hjälper lite än inget alls. Går något bistånd fram till ämnad slutstation är det bättre än inget. En arbetsmetod vilken i det långa loppet stjälper mer än det hjälper.

För att bättre kunna analysera om det är en giltig slutsats eller ej är min rekommendation till framtida forskning att till exempel utföra kvalitativ respondentintervjustudie med Sida-personal för att utröna dess tankevärld och genom dessa analysera vad som de facto krävs för att stoppa en insats och hur det förebyggande arbetet de facto ser ut.

9 Referenser:

Analysmaterial:

Sida. (2003). *Korruptionens anatomi: Orsaker, konsekvenser och botemedel*. Tillgänglig: http://www.sida.se/contentassets/0134ce4351844b968ddd0a2e0ce88345/20031-korruptionens-anatomi---orsaker-konsekvenser-botemedel_1392.pdf

Sida. (2004). *Sidas antikorrupsionsregel*. Tillgänglig: http://www.sida.se/contentassets/8b318c9596884391b9612fa59c28f20a/sidas-antikorrupsionsregel_1414.pdf

Sida. (2016). *Aktualiserade huvudbudskap angående Sidas arbete mot korruption i våra samarbetsländer*. Tillgänglig via Sidas metodavdelning.

Övrigt material:

Amundsen, I. (1999). *Political corruption: An introduction to the issues*. Chr. Michelsen Institute.

Andrews, M. (2015). *Has Sweden injected realism into public financial management reforms in partner countries?*. EBA.

Axelrod, R. (1986). An evolutionary approach to norms. *American political science review*, 80(04), 1095-1111.

Bardhan, P. (1997). Corruption and development: a review of issues. *Journal of economic literature*, 35(3), 1320-1346.

Bergström, G., & Boréus, K. (2005). *Textens mening och makt*. Lund: Studentlitteratur.

Börjesson, M., & Palmblad, E. (2007). *Diskursanalys i praktiken*. Stockholm: Liber.

Chapnick, A. (1999). The middle power. *Canadian Foreign Policy Journal*, 7(2), 73-82.

Chayes, A., & Chayes, A. H. (1993). On compliance. *International organization*, 47(02), 175-205.

Checkel, J. T. (1999). Norms, institutions, and national identity in contemporary Europe. *International Studies Quarterly*, 43(1), 83-114.

Collier, P. (2006). Is aid oil? An analysis of whether Africa can absorb more aid. *World development*, 34(9), 1482-1497.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H. & Wängnerud, L. (red.) (2010). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. (3:3. uppl.) Stockholm: Norstedts juridik

Finnemore, M., & Sikkink, K. (1998). International norm dynamics and political change. *International organization*, 52(04), 887-917.

Forsyth, D. R. (2010). *Group Dynamics* (Wadsworth, Cengage Learning). Belmont, CA.

Gheciu, A. (2005). Security institutions as agents of socialization? NATO and the 'New Europe'. *International Organization*, 59(4), 973-1012.

Greenhill, B. (2010). *Norm Transmission in Networks of Intergovernmental Organizations* (Doctoral dissertation, University of Washington).

Grigorescu, A. (2002). European institutions and unsuccessful norm transmission: The case of transparency. *International Politics*, 39(4), 467-489.

Johnston, M. (2005). *Syndromes of corruption: wealth, power, and democracy*. Cambridge University Press.

Jordaan, E. (2003). The concept of a middle power in international relations: distinguishing between emerging and traditional middle powers. *Politikon*, 30(1), 165-181.

Kalebe-Nyamongo, C., & Marquette, H. (2014). *Elite attitudes towards cash transfers and the poor in Malawi*. DLP.

Kaufmann, D., & Vicente, P. C. (2011). Legal corruption. *Economics & Politics*, 23(2), 195-219.

Marquette, H., & Peiffer, C. (2015). Collective Action and Systemic Corruption. In *ECPR Joint Sessions of Workshops, University of Warsaw* (Vol. 29).

Miller, G. J. (2005). The political evolution of principal-agent models. *Annu. Rev. Polit. Sci.*, 8, 203-225.

Mills, A., & Joyce, D. (2006). Non-governmental Organisations and International Norm Transmission on the Fault Lines of the International Order. *Cambridge Review of International Affairs*, 19(1), 11-19.

Mörkenstam, U. (1999). Om ”lapparnes privilegier”: Föreställningar om samiskhet i svensk samepolitik 1883-1997.

Persson, A., Rothstein, B., & Teorell, J. (2013). Why anticorruption reforms fail – systemic corruption as a collective action problem. *Governance*, 26(3), 449-471.

Pevehouse, J. C. (2002). Democracy from the outside-in? International organizations and democratization. *International organization*, 56(03), 515-549.

Rose-Ackerman, S. (1999). *Corruption and Government: Causes, consequences, and reform*. Cambridge: Cambridge University Press

Rose-Ackerman, S. (Ed.). (2007). *International handbook on the economics of corruption*. Edward Elgar Publishing.

Rothstein, B. (2011). Anti-corruption: the indirect 'big bang' approach. *Review of International Political Economy*, 18(2), 228-250.

Rothstein, B. (2013). Corruption and social trust: Why the fish rots from the head down. *Social Research: An International Quarterly*, 80(4), 1009-1032.

Savarimuthu, B. T. R., & Cranefield, S. (2011). Norm creation, spreading and emergence: A survey of simulation models of norms in multi-agent systems. *Multiagent and Grid Systems*, 7(1), 21-54.

Savarimuthu, B. T. R., & Purvis, M. (2007). Mechanisms for norm emergence in multiagent societies. In *Proceedings of the 6th international joint conference on Autonomous agents and multiagent systems* (p. 173). ACM.

Sida. (2015). *Vårt uppdrag*. Hämtad 2016-12-29, från: <http://www.sida.se/Svenska/Om-oss/vart-uppdrag/?epieditmode=true>

Skr. 2013/14:131. *Biståndspolitisk plattform*. Tillgänglig: <http://www.regeringen.se/rattsdokument/skrivelse/2014/03/skr.-201314131/>

Stokke, O. (1989). *Western middle powers and global poverty: the determinants of the aid policies of Canada, Denmark, the Netherlands, Norway, and Sweden* (No. 64). Nordic Africa Institute.

Svensson, J. (2005). Eight questions about corruption. *The Journal of Economic Perspectives*, 19(3), 19-42.

Transparency International Sweden. (2016). *Vad är korruption?*. Hämtad 2016-10-24, från: <http://www.transparency-se.org/Korruption.html>

Transparency International. (2016:2). *Corruption perception index 2015*. Hämtad 2016-12-01, från: <http://www.transparency.org/cpi2015#results-table>

Wei, S. J. (1999). Corruption in economic development: Beneficial grease, minor annoyance, or major obstacle?. *World Bank Policy Research Working Paper*, (2048).

Winther Jørgensen, M., & Phillips, L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

Världsbanken. (2016). *Anti-Corruption*. Hämtad 2016-11-18, från:
<http://www.worldbank.org/en/topic/governance/brief/anti-corruption>

Världsbanken. (2016:2). *Development aid in 2015*. Hämtad 2016-11-18 från:
<http://www.oecd.org/dac/stats/ODA-2015-detailed-summary.pdf>